

ACUL DE GRAVURĂ al lui LUCA

2021

Un ghid de ucenicizare practică pentru
ucenicii lui Hristos din Biserica Harul Titan

Putere asupra ispititorului

Luca 4:1-13

Luca are grijă să prezinte cu detalii nu doar începutul vieții pământești a lui Isus, ci și începutul lucrării Lui publice. Așa cum am observat în primele trei capitole, Luca accentuează rolul Duhului Sfânt în toată istoria nașterii lui Isus. Apoi, el relatează cum, la botez, Duhul coboară asupra Lui în mod vizibil, ca un porumbel. Cu aceeași consecvență Luca ni-L prezintă pe Isus plin de Duhul Sânt întorcându-Se de la Iordan și apoi fiind dus tot de Duhul în pustiu, unde postește și este ispitit timp de patruzeci de zile.

„Isus, plin de Duhul Sfânt, S-a întors de la Iordan, și a fost dus de Duhul în pustie, unde a fost ispitit de diavolul timp de patruzeci de zile. N-a mâncat nimic în zilele acelea; și, după ce au trecut acele zile, a flămânzit. Diavolul I-a zis: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, poruncește pietrei acesteia să se facă pâine.” Isus i-a răspuns: „Este scris: Omul nu va trăi numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.” Diavolul L-a suit pe un munte înalt, i-a arătat într-o clipă, toate împărățiile pământului, și I-a zis: „Ție Îți voi da toată stăpânirea și slava acestor împărății; căci mie îmi este dată, și o dau oricui voiesc. Dacă dar, Te vei închina înaintea mea, toată va fi a Ta.” Drept răspuns, Isus i-a zis: „Înapoia Mea, Satano! Este scris: Să te închini Domnului, Dumnezeului tău, și numai Lui să-I slujești.” Diavolul L-a dus apoi în Ierusalim, L-a așezat pe streășina acoperișului Templului, și I-a zis: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos de aici”; căci este scris: „El va porunci îngerilor Lui să Te păzească”; și: „Ei Te vor lua pe mâini, ca nu cumva să Te lovești cu piciorul de vreo piatră.” Isus i-a răspuns: „S-a spus: Să nu ispitești pe Domnul, Dumnezeul tău.” După ce L-a ispitit în toate felurile, diavolul a plecat de la El, până la o vreme.”

Dacă Adam ispitit într-o grădină perfectă a căzut, Isus, Fiul lui Adam și Fiul lui Dumnezeu, câștigă biruința asupra ispititorului într-un pustiu. Imaginea este grăitoare pentru ce a ajuns sufletul omului și lumea creată de Dumnezeu, după ce Adam a păcătuit. Grădina bine udată a Edenului a fost pustiită de păcat. Sufletul omului cu potențialul de a ajunge asemenea chipului lui

Dumnezeu a fost, de asemenea, pustiit. „Tot felul de pomi roditori” sunt înlocuiți de pietre. Animalele cărora Adam le dădea nume au devenit fiare sălbatice. Acesta este contextul în care Mântuitorul Se confruntă cu ispititorul: pustietate, pietre, fiare sălbatice și balaurul, șarpele cel vechi, Satana.

OBSERVĂ ————— **INTERPRETEAZĂ** ————— **CORELEAZĂ** ————— **APLICĂ**

Scrie câteva ispite cu care te-ai confruntat și tu după botez și contextul în care a venit ispititorul la tine.

Cum ai defini în cuvintele tale ispita? Caută pasaje biblice care vorbesc despre ispită și ispititor.

Compară cele trei episoade ale ispitirii lui Isus și scrie ce au ele în comun și ce au diferit.

Împărtășește grupului cum te împotrivești tu practic atunci când vine ispita.

Ce învățăm de la Isus despre modul în care trebuie să îl respingem pe ispititor?

Care crezi că a fost scopul lui Satan când L-a ispitit pe Mântuitorul?

Numește cele trei oferte pe care diavolul I le-a făcut lui Isus.

De ce crezi că pe noi diavolul nu ne ispitește să transformăm pietrele în pâini?

Ispitirea de la începutul lucrării lui Isus trebuia să clarifice răspunsul la o întrebare esențială, și anume: „Ce fel de Mesia vrei să fii?”. Știm din Noul Testament că, în generația aceea a primului secol, s-au ridicat mai mulți pseudomesia, care promiteau eliberare și restaurarea regatului davidic; dar toți aceștia au fost prinși de romani, omorâți și toate speranțele au fost spulberate odată cu ei. Luca vrea să clarifice de la început că

Ispita este imboldul diavolului de a împlini o nevoie legitimă pe o cale nelegitimă. A fi ispitit nu este păcat, ci a cădea în ispită este păcat.

Isus nu va fi un astfel de Mesia. Isus nu era condus de propriile ambiții sau sentimente patriotice, ci El era plin de Duhul Sfânt și condus de un alt Duh decât falșii salvatori. A fost un Mesia atât de diferit de cel așteptat și de toți ceilalți pretendenți la acest titlu, încât atunci când a venit la ai Săi, aceștia nu L-au recunoscut și nu L-au primit.

Ispitirea lui Isus este doar anticamera suferinței de la cruce. El avea să fie un Mesia care slujește, care suferă, care-și dă viața ca răscumpărare pentru mulți. De aceea, ispititorul nu a reușit în demersul lui. „Vine stăpânitorul lumii

acesteia, dar el nu are nimic în Mine”, avea să spună Isus înainte de confruntarea finală. Pavel spune că noi nu suntem în necunoaștință de tacticile ispititorului.

Satana știa că Isus are puterea să transforme piatra în pâine, să sară de pe streșina templului și să rămână teafăr sau să cucerească lumea și să o supună chiar în termeni politici, umani.

Tocmai de aceea Îl ispitește să-și folosească puterea pentru alte scopuri decât cel pentru care Tatăl Îl trimisese în

Diavolul nu te va ispiti niciodată cu ceva ce nu poți să faci.

lume. Toți eroii cu superputeri și le folosesc pentru a-și crea o imagine de erou, pentru a căpăta faimă, chiar și atunci când îi ajută pe alții. Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut, nu să facă spectacole, nici să întemeieze un imperiu lumesc.

Luca prezintă trei episoade ale ispitirii, deși se poate să mai fi fost și altele, dar el subliniază o constantă a ispitirii: diavolul contestă, pune la îndoială sau cere

Provocarea lui Isus era să identifice corect de unde venea vocea pe care o aude și să o distingă de vocea din cer care s-a auzit la botez.

validarea calității de Fiu al lui Dumnezeu, pe care Tatăl tocmai o proclamase la botez. „A zis oare cu adevărat că ești Fiul Lui? Dovedește-o!” Este aceeași tactică pe care a folosit-o în grădina Eden și pe care o folosește astăzi, să pună la îndoială Cuvântul lui Dumnezeu.

Tu cum distingi vocea ispititorului de vocea lui Dumnezeu?

De ce crezi că uneori suntem așa ușor de păcălit de vocea ispititorului?

Care crezi că este cel mai bun mod de a recunoaște glasul Păstorului? De ce?

Prima ispită a vizat o nevoie fundamentală: nevoia de hrană. Isus postea; și ispititorul știa că fiind om în carne și oase îi era foame. Ca Dumnezeu însă avea puterea să creeze prin Cuvânt și diavolul știa asta. „Ce idee! Cum de nu ți-a trecut prin minte! Poruncește pietrei acesteia să se transforme în pâine și apoi... mănâncă... și ți se va lumina mintea... vei dovedi că ești Dumnezeu... mănâncă... și... dă-le și altora pâine să mănânce... pâine din pietre... ce idee... Uite câți flămânzi și câte pietre! Hrănește lumea cu pâine din pietre și va fi a ta!” Isus a răspuns vocii din iad cu o voce similară cu aceea din cer, care rostise cu 1 500 de ani înainte, pe Muntele Sinai, cuvintele din Deuteronom.

„Omul nu va trăi numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.”

Omul este mai mult decât un animal care are nevoie în primul rând de hrană, pentru care este gata să facă orice. Avem nevoi emoționale și spirituale mult mai profunde, la care ne putem gândi chiar și atunci când nevoile de bază nu sunt împlinite (în ciuda teoriei din spatele *Piramidei lui Maslow* care consideră hrana o nevoie fundamentală, fără împlinirea căreia omul nu se poate gândi la nevoile superioare). Dorința lui Isus de a împlini voia Tatălui era mai puternică decât nevoia de a mânca, în ciuda tuturor teoriilor evoluționiste și umaniste.

Biserica lui Hristos este și ea ispitită astăzi să-și abandoneze misiunea spirituală pentru una exclusiv socială: să dea lumii pâine. „Argint și aur n-am,

Isus a refuzat să fie un simplu „Mesia - asistent social”, chiar dacă cei care îl urmau veneau de multe ori la El doar pentru pâine. Biserica ar trebui, de asemenea, să nu se mulțumească să fie o simplă asociație caritabilă.

dar ce am îți dau. În Numele lui Isus, ridică-te și umblă”, a spus apostolul Petru. Biserica poate oferi ceva cu mult mai valoros decât pâine din piatră. Biserica poate și trebuie să ofere lumii Pâinea Vieții care s-a coborât din cer, trupul lui Hristos frânt pe cruce ca să dea lumii viața.

Da, Hristos a venit să hrănească lumea cu Pâinea vieții, dar nu cu o pâine din piatră, ci cu trupul Său transformat în pâine, care s-a frânt pentru a da viață veșnică lumii. „Luați mâncăți! Acesta este trupul Meu care se frânge pentru voi...”

A doua ispită, conform lui Luca, îi promite lui Isus o glorie pământească și o putere imperială, cu mult mai mari decât ale Romei. Satan este uzurpatorul și stăpânitorul lumii acesteia. El oferă ce nu este de drept al lui și vrea să-i facă părtași și pe alții uzurpării lui. Promite glorie fără cruce, slavă fără suferință, o cale mai ușoară, o scurtătură spre țintă. Pentru toate acestea pretinde un singur lucru: închinarea. Isus îi răspunde cu același cuvânt din Deuteronom: „Doar lui Dumnezeu să te închini”.

Ca să te închini diavolului nu trebuie să devii neapărat satanist, ci este suficient să nu te închini lui Dumnezeu în termenii Lui.

Biserica lui Hristos trebuie să facă față aceleiași ispite: de a accepta oferte de nerefuzat cu prețul pervertirii închinării. El oferă glorie trecătoare, prestigiu, popularitate, putere și multe altele în schimbul compromiterii închinării autentice în Duh și în adevăr.

Cum ne putem asigura ca ucenici că ne închinăm doar lui Dumnezeu și doar Lui Îi slujim?

Care crezi că sunt „oferțele” prin care diavolul seduce Biserica contemporană și îi pervertește închinarea?

Ce măsuri de protecție poți să îți iei, ca să te asiguri că te închini lui Dumnezeu în Duh și adevăr?

A treia ispită, conform lui Luca, Îl provoacă pe Isus, pe baza unui cuvânt biblic, să creeze un spectacol, care să-L valideze în ochii oamenilor. Însă Isus nu căuta validarea oamenilor, ci pe a lui Dumnezeu. Diavolul nu Îl poate împinge pe Isus de pe streșina templului, poate doar să Îl ispitească s-o facă, să-l dea argumente, chiar și scripturale, ca să sară de pe acoperiș.

Diavolul nu te poate forța, ci doar te va ispiti să acționezi într-un mod greșit.

Același ispititor ne amăgește și pe noi astăzi să răstălmăcim Scripturile, spre pierzarea noastră. Biserica este ispitită și astăzi să răstălmăcească Scripturile, să le facă mai „relevante” decât sunt deja și să se transforme în circ religios.

Cum ne putem păzi ca biserică de acest pericol de a răstălmăci Scripturile?

Cum te poți păzi ca ucenic de un astfel de pericol când te raportezi la biserică?

Dă câteva exemple contemporane de răstălmăcire a Scripturilor.

Scrie câteva principii sănătoase de citire, interpretare și aplicare a Scripturilor.

Răspunsul final al lui Isus a fost: „Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău”. Luca menționează că diavolul s-a dat bătut după ce L-a ispitit în toate felurile și doar până la o vreme, iar apoi Îl prezintă pe Isus biruitor, plin de puterea Duhului, în Galileea, învățându-i pe oameni și fiind slăvit de toți. Așa a început lucrarea publică a lui Isus.

Învățăm de la Cel pe care Îl urmăm ca ucenici că postul, rugăciunea și Scriptura sunt arme suficient de puternice, încât să-l putem învinge pe ispititor.

Ascultă **Cuvântul**:

Ce ți-a vorbit Dumnezeu săptămâna aceasta: în timpul zilnic de părtășie personală, prin studiul din Luca, prin predica de duminică sau alte situații?

Corectează **abaterile**:

Ce vrea Dumnezeu să corectezi în viața ta? Pentru ce păcate trebuie să te pocăiești în urma ascultării Cuvântului? Numește un păcat pentru care te-ai pocăit săptămâna aceasta.

Urmărește **aplicarea**:

Cum aplici adevărul **despre ispită în viața ta de ucenic**? Urmărește două-trei aplicații concrete săptămâna aceasta și împărtășește-le grupului. Evaluează valorile pe care le prețuiești și verifică dacă sunt aceleași cu ale lui Hristos.

Luptă pentru **ucenicizare**: discută cu ucenicul 1:1 despre **tacticile ispititorului cu care acționează în zilele noastre**. Participă activ la grupul de ucenicizare. Vorbește unei persoane despre schimbarea pe care a făcut-o și continuă să o faci Hristos în tine.

Puterea de predicare**Luca 4:14-30**

„Isus, plin de puterea Duhului, S-a întors în Galilea, și I s-a dus vestea în tot ținutul dimprejur. El învăța pe oameni în sinagogile lor, și era slăvit de toți. A venit în Nazaret, unde fusese crescut; și, după obiceiul Său, în ziua Sabatului, a intrat în sinagogă. S-a sculat să citească, și I s-a dat cartea prorocului Isaia. Când a deschis-o, a dat peste locul unde era scris: „Duhul Domnului este peste Mine, pentru că M-a uns să vestesc săracilor Evanghelia; M-a trimis să tămăduiesc pe cei cu inima zdrobită, să propovăduiesc robilor de război slobozirea, și orbilor căpătarea vederii; să dau drumul celor apăsați, și să vestesc anul de îndurare al Domnului.” În urmă, a închis cartea, a dat-o înapoi îngrijitorului, și a șezut jos. Toți cei ce se aflau în sinagogă, aveau privirile pironite spre El. Atunci a început să le spună: „Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură, pe care le-ați auzit.” Și toți îl vorbeau de bine, se mirau de cuvintele pline de har, care ieșeau din gura Lui, și ziceau: „Oare nu este acesta feciorul lui Iosif?” Isus le-a zis: „Fără îndoială, Îmi veți spune zicala aceea: „Doctore, vindecă-te pe tine însuși”; și Îmi veți zice: „Fă și aici, în patria Ta, tot ce am auzit că ai făcut în Capernaum.” „Dar”, a adăugat El „adevărat vă spun că, nici un proroc nu este primit bine în patria lui. Ba încă, adevărat vă spun că, pe vremea lui Ilie, când a fost încuiat cerul să nu dea ploaie trei ani și șase luni, și când a venit o foamete mare peste toată țara, erau multe văduve în Israel; și totuși Ilie n-a fost trimis la nici una din ele, afară de o văduvă din Sarepta Sidonului. Și mulți leproși erau în Israel, pe vremea prorocului Elisei; și totuși nici unul din ei n-a fost curățit, afară de Naaman, Sirianul.” Toți cei din sinagogă, când au auzit aceste lucruri, s-au umplut de mânie. Și s-au sculat, L-au scos afară din cetate, și L-au dus până în sprânceană muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce jos în prăpastie. Dar Isus a trecut prin mijlocul lor, și a plecat de acolo.”

Odată încheiată istoria nașterii și a copilăriei Lui, după ce a fost prezentat poporului de Ioan Botezătorul și confirmat de Tatăl din cer la botez, după ce a fost ispitit de diavolul fără succes, Isus plin de puterea Duhului, S-a întors în Galileea, începându-și lucrarea publică.

OBSERVĂ — INTERPRETEAZĂ — CORELEAZĂ — APLICĂ

Ultima ispită cu care a fost ispitit Isus avea la bază interpretarea eronată a unui pasaj biblic. Pentru a nu fi victimele unei astfel de ispite trebuie să învățăm să interpretăm corect Biblia, ca să putem răspunde cu fermitate și cu legitimitate ispititorului: „Este scris...”.

Pasajul pe care îl avem săptămâna aceasta de studiat are în centru aceeași problematică: **interpretarea unui text biblic**. Isus îl interpretează corect spunând: „**Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură...**”, în timp ce audiența Lui consideră că l-a interpretat eronat și e gata să îl ucidă pentru asta aruncându-l în prăpastie.

Înainte de a continua, oprește-te și reamintește-ți (dacă știi deja) sau află acum (dacă nu ai avut ocazia), cum să interpretezi și să aplici corect un pasaj biblic. Reamintim, pe scurt mai jos, **patru pași** simpli care ne pot ajuta să interpretăm corect un text biblic.

OBSERVARE - **Observă textul citindu-l cu atenție și punând întrebări:**

- Ce fel de text este? (text narativ, poetic, profetic, apocaliptic etc.)
- Cine vorbește? (scriitorul inspirat, Dumnezeu, Isus, un (ne)credincios etc.)
- Ce spune? (diagramarea textului ne ajută să înțelegem mai bine ideea principală a textului și ideile secundare, observând verbele, substantivele, cuvintele de legătură, relația dintre idei etc.)

INTERPRETARE - **Interpretează corect sensul afirmațiilor biblice.** Același text biblic poate fi interpretat în moduri diferite de diverse persoane, dar textul în sine nu are decât o singură interpretare corectă (chiar dacă are aplicații multiple). Pentru a ajunge la interpretarea corectă este nevoie de:

- iluminarea Duhului Sfânt
- citirea repetată a paragrafului în contextul imediat al capitolului/cărții, dar și în contextul lui istoric
- descoperirea intenției/mesajului autorului pentru destinatarii lui inițiali
- exprimarea în scris a adevărului central al pasajului

CORELARE - **Compară pasajul studiat cu alte pasaje** care vorbesc despre același subiect

- corelarea pasajelor descriptive cu pasaje prescriptive pe aceeași temă
- corelarea pasajelor din Vechiul Testament cu cele din Noul Testament
- corelarea pasajelor similare din evanghelii/epistole diferite

APLICARE - **Aplică adevărul central la situații de viață din prezent.**

- același adevăr poate fi aplicat diferit la diferite categorii de persoane sau situații, dar de fiecare dată în spiritul Bibliei

Studiază Luca 4:4-30, începând cu diagramarea textului pe o altă foaie de hârtie (vezi cum era textul aranjat în ghidurile anterioare), pentru a înțelege ideile principale ale textului.

Contextul imediat: de la capitolul 4:14 până la 9:50, Luca prezintă lucrarea lui Isus din Galileea. Pentru multe dintre aceste relatări găsim pasaje paralele și în celelalte două evanghelii sinoptice, Matei și Marcu. Corelează pasajele acestea între ele, ori de câte ori este cazul. Luca are propria abordare asupra lucrării Mântuitorului din Galileea, conform cu scopul evangheliei lui.

Sinagoga era locul de adunare pentru învățatură în ziua sabatului. Din vremea cărturarului Ezra, sinagogile s-au construit pretutindeni pe unde erau răspândiți evreii. După dărâmarea templului în anul 70 d.H., rabinii au spus că jertfele de la templu au fost înlocuite de studiul Legii, care avea loc la sinagogă.

Intră în sinagoga din Nazaret cu Isus. Pune întrebări de observare textului, corelează și interpretează corect; apoi aplică adevărurile descoperite.

Care era obiceiul lui Isus despre care vorbește Luca în 4:16?

De când crezi că avea Isus obiceiul acesta de a merge în sinagogă, la închinarea publică, în ziua Sabatului? Argumentează.

Tu poți spune despre tine că ai acest obicei? De ce?

De ce crezi că I s-a dat lui Isus să citească dintr-un sul biblic? Corelează cu Fapte 13:13-15 și altele.

De ce crezi că Isus a citit chiar din Isaia pasajul care începe cu expresia „Duhul Domnului este peste Mine”?

Scrive persoanele Sfintei Treimi așa cum apar în expresia de mai sus.

Care erau lucrările menționate în text pentru care Îl împuternicea prezența Duhului Sfânt?

O temă caracteristică lui Luca este tema Duhului Sfânt. Deși nu menționează nicio minune și nicio vindecare făcută de Isus, Luca notează în 4:14 că „I s-a dus vestea în tot ținutul”. Singura explicație pe care o dă Luca cu privire la creșterea popularității lui Isus, fără a menționa nicio lucrare, este expresia „plin de puterea Duhului”, din versetul 14. De aceea, în versetul 15 Luca afirmă că Isus îi învăța pe oameni în sinagogi și era slăvit de toți, iar în versetul 22, el spune că toți Îl vorbeau de bine și se mirau de cuvintele pline de har care ieșeau din gura Lui.

Această putere a Duhului nu era doar una interioară, invizibilă, ci se manifesta într-un mod foarte vizibil în lucrarea publică a lui Isus, prin predicare și vindecări.

Compară textul citit de Isus cu predica Lui din versetul 21. Ce concluzie poți să tragi?

De ce crezi că Isus are o predică atât de scurtă de data aceasta?

Care este atitudinea celor din Nazaret față de Isus?

Cum răspunde Isus prejudecăților lor?

Crezi că principiul enunțat de Isus în 4:24 este valabil și astăzi? De ce?

Ce rol crezi că au cele două exemple date de Isus cu Ilie și Elisei?

De ce s-au umplut de mânie cei din Nazaret când le-au auzit?

Cum se poate explica schimbarea radicală, de la uimire pentru cuvintele pline de har la mânie cu privire la interpretarea cuvintelor din Scriptură?

De ce crezi că au încercat să-L omoare pe Isus aruncându-L în prăpastie?

Discutați la grup despre o predică din biserică în care ați simțit har și că Dumnezeu vă vorbește?

Discutați la grup despre o predică din biserică sau de pe internet ce v-a indignat și v-a stârnit mânie. Ce ați simțit atunci față de predicator?

Ce crezi că ar trebui să facă predicatorii pentru a rosti cuvinte pline de har și cu autoritatea Duhului?

Ce poți să faci tu ca ascultător pentru predicatori ca predicarea lor să fie cu har?

„Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură...”. Cuvântul Domnului se împlinește sub ochii noștri. Acesta este un adevăr fundamental. Cum se aplică astăzi în viața ta de ucenic?

Ascultă Cuvântul:

Ce ți-a vorbit Dumnezeu săptămâna aceasta: în timpul zilnic de părtășie personală, prin studiul din Luca, prin predica de duminică sau alte situații?

Corectează abaterile:

Ce vrea Dumnezeu să corectezi în viața ta? Pentru ce păcate trebuie să te pocăiești în urma ascultării Cuvântului? Numește un păcat pentru care te-ai pocăit săptămâna aceasta.

Urmărește aplicarea:

Cum aplici adevărul **despre obiceiul de a merge la adunare cu credincioșii**? Urmărește două-trei aplicații concrete săptămâna aceasta și împărtășește-le grupului. Evaluează valorile pe care le prețuiești și verifică dacă sunt aceleași cu ale lui Hristos.

Luptă pentru ucenicizare: discută cu ucenicul 1:1 despre **pașii de studiu biblic pentru a ajunge la interpretarea și aplicarea corectă a Bibliei**. Participă activ la grupul de ucenicizare. Vorbește unei persoane despre schimbarea pe care a făcut-o și continuă să o facă Hristos în tine.

Puterea de vindecare**Luca 4:31-44**

„S-a pogorât în Capernaum, cetate din Galilea, și acolo învăța pe oameni în ziua Sabatului. Ei erau uimiți de învățătura Lui, pentru că vorbea cu putere. În sinagogă se afla un om, care avea un duh de drac necurat, și care a strigat cu glas tare: „Ah! Ce avem noi a face cu Tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne prăpădești? Te știi cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.” Isus l-a certat, și i-a zis: „Taci, și ieși afară din omul acesta!” Și dracul, după ce l-a trântit jos, în mijlocul adunării, a ieșit afară din el, fără să-i facă vreun rău. Toți au fost cuprinși de spaimă, și ziceau unii către alții: Ce înseamnă lucrul acesta? El poruncește cu stăpânire și cu putere duhurilor necurate, și ele ies afară! Și l s-a dus vestea în toate împrejurimile. După ce a ieșit din sinagogă, a intrat în casa lui Simon. Soacra lui Simon era prinsă de friguri mari, și l-au rugat pentru ea. El s-a plecat spre ea, a certat frigidurile, și au lăsat-o frigidurile. Ea s-a sculat îndată, și a început să le slujească. La asfințitul soarelui, toți cei ce aveau bolnavi atinși de felurite boli, îi aduceau la El. El își punea mâinile peste fiecare din ei, și-i vindeca. Din mulți ieșeau și draci, care strigau și ziceau: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.” Dar El îi mustra, și nu-i lăsa să vorbească, pentru că știa că El este Hristosul. Când s-a crăpat de ziuă, Isus a ieșit și s-a dus într-un loc pustiu. Noroadele au început să-L caute în toate părțile, și au ajuns până la El: voiau să-L oprească să nu plece de la ei. Dar El le-a zis: „Trebuie să vestesc Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și în alte cetăți; fiindcă pentru aceasta am fost trimis.” Și propovăduia în sinagogile Galileii.”

Luca este consecvent cu ideea inițială, și anume că puterea Duhului se manifesta în predicare și în vindecare. Deși pasajul din săptămâna aceasta se concentrează mai mult asupra vindecărilor, Luca creează același cadru, respectiv predicarea cu putere în sinagogă. Isus a plecat de la Nazaret la Capernaum, care a devenit un fel de centru al lucrării sale în Galileea. Luca menționează din nou că oamenii erau uimiți de învățătura Lui, pentru că El vorbea cu putere sau cu autoritate. În cultura evreiască nu se pune accentul atât pe noutate, ca la greci, cât pe a transmite aceeași învățătură a Legii lui

Moise cu o înțelepciune vizibilă. În acest context al sinagogii, Luca prezintă prima vindecare pe care o face Isus, care este mai degrabă o exorcizare.

OBSERVĂ ————— **INTERPRETEAZĂ** ————— **CORELEAZĂ** ————— **APLICĂ**

Recitește și rescrie (diagramează) **Luca 4:31-37** astfel încât să reiasă mai ușor ideile principale.

Observă cu atenție ce face Isus; notează verbele care arată acțiunile Lui.

Observă cu atenție reacția oamenilor; notează verbele care subliniază asta.

Observă cu atenție ce cuvinte Îi adresează „duhul de drac necurat”. Scrie cum Îl numește pe Isus.

Interpretează expresia „duh de drac necurat”? Ce înseamnă? Ce învățăm despre demoni din această expresie?

De unde crezi că știa demonul cine este Isus? Corelează cu alte pasaje din Biblie și scrie ce putem ști despre demoni.

Puterea Duhului, care era evidentă în predicarea lui Isus, se manifestă acum ca autoritate asupra duhurilor rele. Duhul avea putere asupra omului sărman, dar nu are nicio putere asupra lui Isus.

Observă ce îi răspunde Isus demonului. Scrie cele două verbe imperative pe care i le adresează și acțiunea imediată a demonului.

Interpretează: De ce crezi că Isus îi spune să tacă și să iasă din om?

Era ceva neadevărat în ceea ce spunea duhul despre Isus? Dacă nu, de ce nu-l lasă Isus să vorbească?

Tot ce mai poate face dracul înainte să iasă este să-l trântescă pe om la pământ în mijlocul adunării. Luca subliniază „fără să-i facă vreun rău”. Care crezi că este adevărul central al acestui pasaj, în urma observațiilor și interpretării făcute?

Observă reacția oamenilor din adunare. Notează cuvintele-cheie care subliniază reacția lor.

Interpretează: Ce crezi că i-a umplut de spaimă pe oamenii din sinagogă: prezența unui drac în adunare sau puterea și autoritatea lui Isus? Argumentează.

Aplică adevărurile la vremea noastră: Care crezi că sunt duhurile rele care se manifestă astăzi în adunările noastre?

Cum le putem identifica și cum putem scăpa de ele?

Diavolul nu are nicio putere asupra copiilor lui Dumnezeu. El nu le poate face niciun rău decât cu permisiunea divină, pentru un scop constructiv și nu distructiv. Puterea Lui este cu mult superioară puterii duhurilor necurate. „Cel ce este în noi este mai mare decât cel ce este în lume.” (1 Ioan 4:4)

După ce a ieșit din sinagogă, Luca ne spune că Isus a intrat în casa lui Simon. Dacă nu am avea celelalte evanghelii și dacă Evanghelia lui Luca ar fi prima pe care am citi-o pentru prima dată, ne-am întreba cu siguranță cine este acest Simon.

Corelează cu evangheliile după Matei și Marcu și scrie cine era acest Simon în casa căruia a intrat Isus și căruia i-a vindecat soacra.

Este evident că Luca a avut acces la celelalte două evanghelii sinoptice și a scris după ce au fost scrise celelalte două evanghelii. El nu simte nevoia să ni-l prezinte pe Simon. Luca presupune probabil fie că cititorii lui îl cunosc din relatarea celorlalte evanghelii, fie că nu era esențial pentru primii destinatari ai lui, fie pur și simplu este o tehnică literară de a stârni curiozitatea, pentru că în capitolul 5 Luca relatează pescuirea minunată, avându-l pe Simon ca protagonist într-un mod în care ceilalți evangheliști nu-l prezintă.

Recitește și rescrie (diagramează) **Luca 4:38-39** astfel încât să reiasă mai ușor ideile principale.

Observă și notează verbele care evidențiază acțiunile lui Isus.

Observă și notează verbele care evidențiază acțiunile soacrei lui Simon.

Interpretează și aplică adevărul central din acest pasaj.

Ce faci prima dată când constăți că ai febră tu sau cineva drag al tău?

Cât de des se întâmplă să apelezi în primul rând la rugăciune? De ce?

Cum crezi că se împacă astăzi știința medicală, cu descoperirile ei, și puterea vindecătoare a lui Isus?

Interpretează: De ce crezi că soacra vindecată a început să le slujească?

Aplică săptămâna aceasta: Ce înveți practic de la soacra lui Simon?

Observă: Cum a vindecat-o Isus pe soacra lui Petru? (4:39)

Observă: Cum spune Luca că îi vindeca pe alți bolnavi? (4:40)

Interpretează: De ce crezi că Isus avea mai multe metode de vindecare?

Corelează cu alte vindecări făcute de Isus **și aplică:** Roagă-te pentru bolnavi și acceptă orice răspuns al Mântuitorului.

Interpretează: De ce crezi că dracii mărturiseau „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”, iar Isus le spunea să tacă?

Luca încheie acest paragraf punând reflectorul din nou pe Isus. Deși accepta să fie înconjurat de mulțimi cărora le predică evanghelia și pe care le elibera de sub puterea bolilor și a diavolului, Isus alegea în mod deliberat să se retragă din mijlocul mulțimii în locuri pustii. Luca are grijă să menționeze acest detaliu, pentru a sublinia sursa puterii lui Isus, dar și scopul pe care El îl urmărea. Secretul puterii Lui din slujirea publică se găsea în relația privată cu Tatăl Lui în rugăciune. Mulțimile ar fi vrut să îl păstreze permanent în mijlocul lor, să-L stoarcă de putere și să nu plece niciodată de la ei. Răspunsul lui Isus la această presiune a maselor este **„Trebuie să vestesc evanghelia și în alte cetăți, fiindcă pentru aceasta am fost trimis”**. Imperativul căruia i se supunea Isus nu era urgența momentului, nici dorința maselor, nici măcar popularitatea proprie, ci voința Tatălui. Isus știa că a fost trimis, știa pentru ce a fost trimis și, în consecință, propovăduia în sinagogle Galileii.

Ce anume pune presiune asupra ta? Căror „trebuie” te supui zilnic? Fă o ierarhie a nevoilor și alege să acorzi prioritate la ceea ce îți cere Dumnezeu să faci și nu oamenii. Învață de la Isus să scapi de presiunea urgențelor, retrăgându-te în solitudine și stând de vorbă cu Tatăl. Îndrăznește să spui „NU”, chiar dacă asta îți va afecta relațiile și popularitatea. Un singur lucru trebuie: ascultarea de Tatăl. Aceasta este sursa puterii spirituale.

Ascultă Cuvântul:

Ce ți-a vorbit Dumnezeu săptămâna aceasta: în timpul zilnic de părtășie personală, prin studiul din Luca, prin predica de duminică sau alte situații?

Corectează abaterile:

Ce vrea Dumnezeu să corectezi în viața ta? Pentru ce păcate trebuie să te pocăiești în urma ascultării Cuvântului? Numește un păcat pentru care te-ai pocăit săptămâna aceasta.

Urmărește aplicarea:

Cum aplici adevărul **despre puterea și prioritățile lui Isus**? Urmărește două-trei aplicații concrete săptămâna aceasta și împărtășește-le grupului. Evaluează valorile pe care le prețuiești și verifică dacă sunt aceleași cu ale lui Hristos.

Luptă pentru ucenicizare: discută cu ucenicul 1:1 despre **mărturia noastră despre Isus și mărturia demonilor despre Isus**. Participă activ la grupul de ucenicizare. Vorbește unei persoane despre schimbarea pe care a făcut-o și continuă să o faci Hristos în tine.

Puterea cuvântului

Luca 5:1-11

„Pe când Se afla lângă lacul Ghenezaret și Îl îmbulzea norodul ca să audă Cuvântul lui Dumnezeu, Isus a văzut două corăbii la marginea lacului; pescarii ieșiseră din ele să-și spele mrejele. S-a suit într-una din aceste corăbii, care era a lui Simon: și l-a rugat s-o depărteze puțin de la țărm. Apoi a șezut jos, și învăța pe noroade din corabie. Când a încetat să vorbească, a zis lui Simon: „Depărtează-o la adânc, și aruncați-vă mrejele pentru pescuire.” Drept răspuns, Simon l-a zis: „Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit, și n-am prins nimic; dar, la cuvântul Tău, voi arunca mrejele!” După ce le-au aruncat, au prins o așa de mare mulțime de pești că începeau să li se rupă mrejele. Au făcut semn tovarășilor lor, care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Aceia au venit și au umplut amândouă corăbiile, așa că au început să se afunde corăbiile. Când a văzut Simon Petru lucrul acesta, s-a aruncat la genunchii lui Isus, și l-a zis: „Doamne, pleacă de la mine, căci sunt un om păcătos.” Fiindcă îl apucase spaima, pe el și pe toți cei ce erau cu el, din pricina pescuirii, pe care o făcuseră. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zebedei, tovarășii lui Simon. Atunci Isus a zis lui Simon: „Nu te teme; de acum încolo vei fi pescar de oameni.” Ei au scos corăbiile la mal, au lăsat totul, și au mers după El.”

Luca prezintă o triadă de miracole: pescuirea minunată, vindecarea unui lepros și vindecarea unui slăbănog. Și de această dată, Luca prezintă lucrurile în aceeași manieră: Isus predică Cuvântul și vindecă bolnavii. Acțiunea se petrece lângă Lacul Ghenezaret sau Marea Galileii. Scena este impresionantă: Isus, îmbulzit de mulțimi, se tot duce spre țărm, până ajunge la apă. Este uimitoare atracția pe care Isus o exercita asupra maselor. Nu este sigur cât de critică era situația sau dacă Isus era în pericol, dar Luca ne spune că a văzut două corăbii și s-a suit într-una din ele, rugându-l pe proprietar să o îndepărteze puțin de la țărm. Abia după aceea Isus s-a așezat și a început să învețe mulțimile Cuvântul lui Dumnezeu.

Recitește Luca 5:1-11 și notează verbele care arată acțiunile lui Isus și ale celorlalți, dar și expresiile de legătură („ca să”, „care”, „apoi”, „după ce” etc.) care subliniază relația dintre ideile principale/secundare, de coordonare/subordonare etc.

Observă: Care este în pasaj ponderea între predicare și pescuire?

Interpretează: Care crezi că este scopul lui Luca cu acest paragraf?

Având în vedere narațiunea care urmează, putem afirma că Isus S-a urcat în barca lui Simon atât ca să aibă un loc strategic de unde să învețe mulțimile, cât și pentru că avea un plan cu Simon. Citește despre chemarea primilor ucenici din Matei 4 și Marcu 1 și descrie pe scurt în ce context i-a chemat Isus pe Simon și Andrei, respectiv Iacov și Ioan. Compară și cu Ioan 1:35-51 și încearcă să construiești o cronologie a chemării primilor ucenici (care au fost aceștia și în ce condiții au fost chemați).

Observă: Ce face Isus după ce încheie predica pentru mulțimi?

Interpretează:

De ce crezi că i se adresează specific lui Simon și îi cere ceva atât de concret: să arunce mreșile pentru pescuire?

Care crezi că ar fi putut fi argumentele lui Simon ca să refuze provocarea?

Care este argumentul pentru care face ceea ce îi cere Isus?

De ce crezi că Isus le umple plasele de pește?

Aplică:

Cât de des după ce asculți o predică sau citești Biblia reușești să te gândești foarte concret la ce îți cere ție Isus să faci? Dă două exemple de aplicații pe care le-ai înțeles după ce ai citit sau ai ascultat o predică.

Observă: Care este efectul ascultării lui Petru de Cuvântul lui Isus și al aplicării concrete și imediate?

Interpretează: Ce crezi că l-a făcut pe Simon să se simtă atât de păcătos? De ce i-a apucat spaima pe el și pe ceilalți?

Aplică:

Ai avut vreodată o astfel de experiență, în care să asculți de Dumnezeu chiar în ciuda rațiunii și a voinței tale și în urma rezultatelor să te cuprindă frica de ce a putut să facă Dumnezeu? Dacă da, povestește.

Observă: Cum îi liniștește Isus pe Simon și pe tovarășii lui cuprinși de frică?

Interpretează: Cum îți explici că Petru, și Iacov, și Ioan și-au abandonat afacerea cu pește în culmea succesului și nu după un faliment?

Care este adevărul central al pasajului prin prisma finalului?

Da, El așteaptă să lăsăm totul și să-L urmăm pe El. Aceasta este **chemarea la ucenicie**. Ceea ce ne împiedică să-L urmăm pe Isus este grija noastră pentru supraviețuirea noastră acum și aici sau poate dorința de succes și de realizare. Când însă Isus îți dovedește într-un minut că El poate împlini toate aceste nevoi cât ai zice pește, atunci lași toți peștii în grija altora și mergi după El. Cei patru pescari au lăsat totul și au mers după El.

Aplică:

Ce crezi că trebuie să lași tu ca ucenic deoparte, ca să-L urmezi pe Isus cu mai multă credincioșie decât până acum? Dă câteva exemple.

Ascultă Cuvântul:

Ce ți-a vorbit Dumnezeu săptămâna aceasta: în timpul zilnic de părtășie personală, prin studiul din Luca, prin predica de duminică sau alte situații?

Corectează abaterile:

Ce vrea Dumnezeu să corectezi în viața ta? Pentru ce păcate trebuie să te pocăiești în urma ascultării Cuvântului? Numește un păcat pentru care te-ai pocăit săptămâna aceasta.

Urmărește aplicarea:

Cum aplici adevărul **despre ascultarea imediată de cuvântul lui Isus**? Urmărește două-trei aplicații concrete săptămâna aceasta și împărtășește-le grupului. Evaluează valorile pe care le prețuiești și verifică dacă sunt aceleași cu ale lui Hristos.

Luptă pentru ucenicizare: discută cu ucenicul 1:1 despre **chemarea la ucenicie**, de a lăsa tot și de a-L urma pe Isus. Participă activ la grupul de ucenicizare. Vorbește unei persoane despre schimbarea pe care a făcut-o și continuă să o faci Hristos în tine.

Puterea de a ierta păcatele**Luca 5:12-26**

„Isus era într-una din cetăți. Și iată că un om plin de lepră, cum L-a văzut, s-a aruncat cu fața la pământ, L-a rugat, și l-a zis: „Doamne dacă vrei, poți să mă curățești.” Isus a întins mâna, s-a atins de el, și i-a zis: „Da, voiesc, fii curățit!” Îndată, l-a lăsat lepra. Apoi i-a poruncit să nu spună nimănui. „Ci du-te”, i-a zis El, „de te arată preotului, și adu pentru curățirea ta ce a rânduit Moise, ca mărturie pentru ei.” Se răspândea tot mai mult vestea despre El, și oamenii se strângeau cu grămada, ca să-L asculte și să fie vindecați de bolile lor. Iar El se ducea în locuri pustii, și se ruga. Într-una din zile, Isus învăța pe noroadă. Niște Farisei și învățători ai Legii, care veniseră din toate satele Galileii și Iudeii și din Ierusalim, stăteau acolo; iar puterea Domnului era cu El, ca să vindece. Și iată că niște oameni purtau într-un pat pe un slăbănog, și căutau să-l ducă înăuntru, ca să-l pună înaintea Lui. Fiindcă n-aveau pe unde să-l ducă înăuntru, din pricina norodului, s-au suit pe acoperișul casei, și l-au coborât cu patul printre cărămizi, în mijlocul adunării, înaintea lui Isus. Când le-a văzut credința, Isus a zis: „Omule, păcatele îți sunt iertate!” Cărturarii și Fariseii au început să cârtească, și să zică în ei înșiși: „Cine este acesta, de rostește hule? Cine poate să ierte păcatele decât singur Dumnezeu?” Isus, care le-a cunoscut gândurile, a luat cuvântul și le-a zis: „Pentru ce cârțiți în inimile voastre? Ce este mai lesne: a zice: „Păcatele îți sunt iertate”, sau a zice: „Scoală-te, și umblă?” Dar, ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele: – „Ție îți poruncesc”, a zis El slăbănogului, „scoală-te, ridică-ți patul, și du-te acasă” Și numaidecât, slăbănogul s-a sculat, în fața lor, a ridicat patul pe care zăcea și s-a dus acasă, slăvind pe Dumnezeu. Toți au rămas uimiți, și slăveau pe Dumnezeu; plini de frică, ziceau: „Azi am văzut lucruri nemaipomenite.”

Atrași de Isus să-L urmeze, primii ucenici devin martori ai minunilor pe care Isus continuă să le facă. Cele două vindecări din pasajul de săptămâna aceasta subliniază puterea lui Isus de a vindeca atât trupurile, cât și sufletele

oamenilor. Ca medic, Luca este foarte preocupat de vindecări, de modul în care Isus îi abordează pe bolnavi, care pentru el ar fi fost simpli pacienți. Pentru un medic din vremea aceea, era un adevăr general acceptat că lepra e boală incurabilă. De asemenea, se credea că lepra este o boală contagioasă. Pornind de la aceste două premise, se pot trage două concluzii clare: că nimeni nu putea vindeca un lepros și că nu trebuia să atingi un lepros. Dacă citim relatarea vindecării leprosului cu ochii unui medic din secolul I, impactul paragrafului este cu mult mai mare, pentru că Isus sfidează toate rațiunile medicale. Faptul că Isus o vindecă pe soacra lui Petru de frisoane e ceva ce poate și Luca ar fi reușit să facă prin tratamentele vremii de atunci. Dar să vindeci pe cineva de lepră era inimaginabil. Dialogul dintre Isus și lepros uimește în ambele privințe, iar Luca are grijă să arate cum de este posibilă vindecarea leprei. Pe de o parte, este uimitoare credința leprosului, care spune: „Dacă vrei, poți să mă vindeci”. Pe de altă parte este uimitor ce face Isus: „S-a atins de el”.

OBSERVĂ ————— **INTERPRETEAZĂ** ————— **CORELEAZĂ** ————— **APLICĂ**

Recitește Luca 5:12-16. Observă și subliniază/notează:

Observă: Care sunt verbele care descriu acțiunile leprosului?

Care era singurul obstacol pentru lepros ca să poată fi vindecat de Isus?

Interpretează:

Ce pune sub semnul întrebării leprosul: puterea sau voința lui Isus de a-l vindeca? De ce?

De unde crezi că avea acest lepros credință că Isus poate să-l vindece?

De ce crezi că Isus îi răspunde: „Da, vreau” și nu „Da, pot”?

Nu știm de unde și-a format leprosul teologia despre Isus, dar era o teologie corectă. El credea că Isus este Atotputernic și singura problemă era voia Lui suverană în privința vindecării. Isus onorează credința lui și-l vindecă pe baza acestei credințe.

Actualizează și aplică:

Care crezi că este astăzi pentru noi întrebarea care trădează necredința și o teologie deficitară: „Vrei?” sau „Poți?”. De ce?

Observă:

Care sunt cele două acțiuni pentru care oamenii se strâneau cu grămada la Isus, conform cu Luca 5:15?

Interpretează:

De ce crezi că Luca menționează din nou în versetul 16 că Isus Se ducea în locuri pustii și Se ruga?

Aplică:

Ce înveți practic din acțiunea și credința leprosului?

Recitește cu atenție Luca 5:17-26.

Și la începutul relatării despre vindecarea slăbănogului Luca menționează că Isus pe de o parte învăța, iar pe de altă parte „puterea Domnului era cu El ca să vindece”. Predicarea și vindecarea sunt constantele lucrării lui Isus în

Galileea, iar fundamentul acestei lucrări era relația Lui solitară cu Tatăl în rugăciune, în locuri pustii. Luca menționează pentru prima dată că farisei și învățători ai Legii din Ierusalim, și nu numai, au venit în Galileea, ca să asiste la lucrarea Lui de predicare și vindecare. Având „inspecție la oră”, Isus uimește din nou, ducând lucrarea Lui la un alt nivel. Cu ce ar fi putut să îi șocheze mai tare pe inspectorii religioși de la Ierusalim decât cu pretenția de a ierta păcatele? În ce-i privește pe oamenii care l-au adus pe slăbănog, El evidențiază credința. În ce privește nevoia slăbănogului, evidențiază iertarea păcatelor. În ce-L privește pe El Însuși, Isus subliniază autoritatea de a ierta păcatele ca Fiu al Omului .

Observă:

Cum s-a manifestat credința oamenilor din această întâmplare? (v.18-19)

Interpretează:

De ce crezi că-i șochează pe farisei afirmația lui Isus „Omule, păcatele îți sunt iertate”? Corelează și cu alte pasaje biblice relevante.

Ce legătură este între credință și iertarea păcatelor în versetul 20?

De ce fariseii considerau blasfemie cuvintele lui Isus?

Luca menționează că au cântit în mintea lor și că Isus le-a cunoscut gândurile. Care este întrebarea cu care îi confruntă Isus?

De ce crezi că nu este consemnat răspunsul lor?

Ce-ai fi răspuns tu la întrebarea lui Isus? (v. 23)

Luca dovedește, prin porunca pe care Isus i-o dă slăbănogului, că El și cuvintele Lui aveau autoritate atât în privința iertării păcatelor, cât și a vindecării. Vindecarea vizibilă a slăbănogului era dovada iertării invizibile. Isus le dovedește că are putere să le ierte păcatele manifestând puterea de a vindeca paralticul. Reacția mulțimilor a fost aceeași: uimire, frică, slăvirea lui Dumnezeu.

Aplică:

Ce înveți practic de la oamenii care l-au adus pe paraltic la Isus? Ce poți face pentru cei care au nevoie de iertarea lui Isus, dar nu pot ajunge la El?

Ce obstacole întâmpină astăzi oamenii în a ajunge la Isus? Dă câteva exemple și soluții creative.

Roagă-te specific pentru câteva persoane care au nevoie de sănătate fizică și sănătate spirituală. Notează-le numele ca să îți amintești mai ușor.

Ascultă Cuvântul:

Ce ți-a vorbit Dumnezeu săptămâna aceasta: în timpul zilnic de părtășie personală, prin studiul din Luca, prin predica de duminică sau alte situații?

Corectează abaterile:

Ce vrea Dumnezeu să corectezi în viața ta? Pentru ce păcate trebuie să te pocăiești în urma ascultării Cuvântului? Numește un păcat pentru care te-ai pocăit săptămâna aceasta.

Urmărește aplicarea:

Cum aplici adevărul **despre a-i ajuta pe oameni să depășească piedicile și să ajungă la Isus**? Urmărește două-trei aplicații concrete săptămâna aceasta și împărtășește-le grupului. Evaluează valorile pe care le prețuiești și verifică dacă sunt aceleași cu ale lui Hristos.

Luptă pentru ucenicizare: discută cu ucenicul 1:1 despre **puterea lui Isus de a cunoaște gândurile** și nevoie noastră de a ne pocăi de păcate până la nivelul gândurilor. Participă activ la grupul de ucenicizare. Vorbește unei persoane despre schimbarea pe care a făcut-o și continuă să o faci Hristos în tine.
